

MAAKEH IN HALACHA

**A GUIDE TO MAAKEH IN
CONTEMPORARY HOMES**

Rabbi Moshe Schachner

Reviewed by
Harav Yaakov E. Forchheimer Shlit"a

©

תשפ"ג-2023

להערות ולכל עניני הספר נא לפנות אל
המחבר:

משה הלוי שאכנער

(732)-833-3387

Mschachner00@gmail.com

10 James St. unit 2

Lakewood N.J. 08701

יד"ל ע"י

מכון מפרשי הש"ס

Machon Meforshei HaShas

1 Rose Park Cres.

Lakewood, NJ 08701

732-239-2883

MachonMeforshiHaShas@gmail.com

הגאון הרב **יעקב אפרים הכהן פארכהיימער שליט"א**
דומ"צ בית מדרש גבוה, ליקוואוד

יעקב אפרים הכהן פארכהיימער
מו"ץ בק"ק
לייקוואד יצ"ו

[illegible][illegible][illegible]

כתוב (כי תצא "ב-ח") כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך וגו' כי יפול הנופל ממנו. לא תזרע כרמך כלאים וגו'. מצות כלאי הכרם נכתבה בפרשה אחת עם מצות מעקה ואח"כ יש ריוח של פרשה שהטומא ואח"כ כתוב פרשת כלאי הבהמה וכלאי בגדים. וק' למה נכתבה פרשת כלאי הכרם עם מצות מעקה ולא בפרשת כלאי הבהמה וכלאי בגדים? ויש ש"י ויתר? ומהו כלאי מצותם בגדים. ומצות כלאי הכרם יש להם צד השווה דהנה במצות מעקה כתוב כי יפול הנופל ממנו ודרשו ח"ל במסכת שבת (לג.) וצא דבר רבי שימעאל ראו! זה ליפול מששת ימי בראשית שהרי לא נפל התורה קראו ופול אלף שמגלגלין זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב. א"כ בעל היתב של עשה מעקה לא גרס לאדם שפית דמים כי כן גזירה על הנופל ליפול הוא לא יפול מביתו של זה יפול ממקום אחר ואפ"כ יש חיוב על האדם של יתגלגל דבר דע ממנו והינין שאין חולכין אחר מה שואו עצמו גרם לבד אליו אזולין גם בתר מחשבתו הערה שלא איפתת ליה מה' דמגלגלין חובה על ידו. וכענין זה של כלאי הכרם דהנה הניקה הערוביאי לחוד וא"כ אוסרים אלם אם חישב שרצה בקימו, וחס' בבבא בתרא (ב:) למדו זה ש' תזרע דומיא דזרעה דהניקה וליה. והרמב"ם דינא דגרמי כתב במצות הכרם שפרצה אחר תבואתו של זה גרמי דהו גרמי ולא שור המזיק א"ל. הדגפן חולק משום דהוי מזיק מל מחשבה כיון דבלי מחשבה אינו אוסר. א"כ בכלאי הכרם אפ"כ שיש כאן יניקה וערוביאי שזוהו המציאות של כלאים בכרם ש"ל לא נאסר דע שיחשבו מחשבתו הערה שרוצה להניח הכלאים. לפי"ז א"ש סימכת הפרשיות של מעקה וכלאי הכרם דשניהם מלמדים שאין המעשה וגורם המעשה חלה, אלא אלהינין הוא בתר מחשבתו.

ראיתי ספר ברכת טוב על הלכות מעקה ובור והמסתעף מזה שחבר ידידי מוהר"ר משה הלוי שאכנער שליט"א מחשובי הכולל דבית מדרש גבוה, והנה כולו מחמדים שהרחיב הדיבור בעניני בור ומעקה ושאר מזיקין הדומים לזה ואיך להשמר מהם, והביא הרבה מקורות לכל הלכה והלכה. ומוכח מתוכו שהיה המחבר שליט"א לן בעומקו של הלכה.

יִהְיֶה רְצוֹן שִׁיזְכָּה הַמַּחְבֵּר לַחֲבֵר עוֹד סָפְרִים חֲשׂוּבִים לְזִכּוֹת אֶת הָרַבִּים וּלְיֵשֵׁב בְּאַהֲלָהּ שֶׁל תּוֹרָה כָּל יְמֵיו.

על זה באתי על החתימה עש"ק פ' ויגש ו' טבת תשפ"ב

יעקב אפרים הכהן פארכהיימער

ג.ב. עברתי על הקונטרס A Guide to Maakeh in Contemporary Homes וראוי לסמוך עליו.

TABLE OF CONTENTS

1. PREFACE	1
2. ROOFTOPS	1
3. PORCHES/DECKS	2
4. SECOND FLOOR	3
5. STAIRCASES	4
6. ATTICS	5
7. WINDOWS	6
8. BUNKBEDS	6
9. CLUBHOUSES	7
10. PITS	7
11. OUTDOOR BASEMENT STEPS/ UNDERGROUND GARAGE RAMP	8
12. WINDOW WELLS	8
13. POOLS	9
14. SHULS	9
15. SCHOOLS	10
16. STORES/OFFICES	10
17. TIMING OF MAAKEH OBLIGATION	10
18. THE MAAKEH STRUCTURE (HEIGHT, STRENGTH, ETC.)	11
19. MAAKEH INSTALLATION	12
20. BRACHA ON A MAAKEH	13

21. RAISING MAAKEH HEIGHT	13
22. SWITCHING OR REAFFIXING A MAAKEH.....	14
23. RESPECT FOR MAAKEH.....	15
24. AREA LACKING A MAAKEH	15
25. LANDLORD/TENANT	15
26. DECLARATION UPON BUILDING A HOUSE	16

1. PREFACE

When one builds a house, there is a *mitzva medeoraysa* to erect a *maakeh*, a fence, on the roof. This *mitzva* has specific parameters as to when and where it applies. Additionally, there's a more general obligation to ensure that all areas of one's home are safe and hazard-free.¹

One should regularly check all areas of his home that are subject to a *maakeh* obligation, in case the railings and fences are in need of repair. Likewise, he should pay attention to any area in his home that may pose a danger and may require modifications for safety. Through this vigilance, he is considered to be fulfilling the *mitzvah* of *maakeh* every day even without performing any significant action.²

2. ROOFTOPS

- A) A rooftop of a house that is fit for use and is used on a regular basis (i.e., at least once in thirty days)³ for a household use (e.g., lounging or child play)⁴ has an obligation of *maakeh* with a *bracha*. A common example of this is when the second floor of a house is indented to allow the rooftop of the first story to serve as a porch. (See #4 B-F below for additional details regarding the requirements that must be met in order for a *bracha* to be recited).
- B) If the rooftop is used for storage only, a *maakeh* should be erected without a *bracha*.⁵
- C) Likewise, if the roof is not used on a regular basis, but it is used occasionally

1. ע"י שו"ע חו"מ סי' תכ"ז סעי' א' עד סעיף ח'.

2. ע"י בספר החרדים [מצ"ע פ"ה אות כ"ב] שכתב לגבי מצות מעקה וז"ל ובשומו על לב כל יום מצוה זו ויראה אם צריכה תקון נחשב לו כאילו מקיים המצוה בכל יום עכ"ל. ובספר יוסף אומץ (בן דורו של הב"ח שהביאו בזה"ל הרב הגדול והישיש וכו') [סי' תפ"א (מהדר') מכון שלמה אומץ]] כתב וז"ל יש לעיין תמיד אחרי המעקות שבבית אם הם טובים, וכן אם יש שום מכשול בביתו, ויקבל על נפשו, שאם יש איזה מכשול, שיתקן אותו תיכף, וכשיעשה כן, מקיים מצות עשה זו בכל יום, ומצות לא תעשה דלא תשים דמים בביתך, אף אם לא יעשה מעשה עכ"ל.

3. ע"י בפנים הספר הע' 17.

4. ע"י בפנים הספר הע' 12.

5. ע"י בפנים הספר הע' 25.

(e.g., a rooftop that is used only for a *sukkah*)⁶, a *maakeh* should be erected without a *bracha*.⁷

- D) A rooftop that is significantly slanted and not fit for use, does not have a *maakeh* obligation.⁸
- E) A rooftop that is fit for use, but in practice is not used, is subject to dispute amongst *poskim*. Most *poskim* hold that it is exempt from a *maakeh* obligation.⁹ In this case, one should lock the door to the roof, so that the roof is not accessible.¹⁰

3. PORCHES/DECKS

- A) According to most opinions, porches or decks have a *maakeh* obligation. However, since there is an opinion that exempts a porch from the obligation of a proper *maakeh* (unless it also serves as a roof of a house), a *bracha* should not be recited.¹¹
- B) Porches are only subject to a *maakeh* obligation if they are at least ten *tefachim* off the ground. The precise measure of ten *tefachim* is a matter of dispute amongst *poskim*. In practice, any porch that is a height of approximately 30 inches or more, should be included in this *halacha*.¹²
- C) Any size porch has a *maakeh* obligation (even if it doesn't measure four *amos*).¹³
- D) As mentioned above, if the porch also serves as a roof of a house, there is an obligation of *maakeh* according to **all** opinions, and a *bracha* should be recited.

6. ע"י בפנים הספר הע' 33.

7. ע"י בפנים הספר הע' 17.

8. ע"י בחלק הסימנים, סימן ה' ד"ה ועל פי מה שכתבנו.

9. ע"י בפנים הספר הע' 8 ובחלק הסימנים במקום הנ"ל.

10. ע"י בפנים הספר הע' 6 שהבאנו תשובת מרן הגר"ק זצ"ל מכת"י דיש לסגור הגג במפתח ועיי"ש מה שכתבנו לצדד בזה, וצ"ע.

11. כל דיני מרפסת של זמנינו ע"י בפנים הספר הע' 31.

12. ע"י בפנים הספר הע' 38.

13. ע"י בפנים הספר הע' 31.

(See #4 B-F below for additional details regarding the requirements that must be met in order for a *bracha* to be recited).

- E) As mentioned above, any porch that is a height of approximately 30 inches or more requires a *maakeh*. However, a *bracha* should not be recited unless there is at least a drop of approximately 38 inches.¹⁴

4. SECOND FLOOR

- A) Any area that is open to the floor below is subject to a *maakeh* obligation.¹⁵
- B) Some *poskim* hold that a hallway used for passage only, is exempt from a proper *maakeh*. However, since many *poskim* are stringent in this matter, one should erect a proper *maakeh*, but a *bracha* should not be recited.¹⁶
- C) A *bracha* is only recited if the open area is on top of a room that is used for “living purposes” (e.g., bedroom, kitchen, dining room, living room, playroom). However, if it is on top of a hallway or storage area, a *bracha* should not be recited, as there is an opinion that a proper *maakeh* is not required in this case.¹⁷

Note: A foyer that is only used for passage has the *halacha* of a hallway. A foyer that is also used for lounging, (e.g., there are couches or sofas for sitting,) has the *halacha* of a living room.

- D) Additionally, if the room beneath this area does not measure at least four *amos* by four *amos* in size, a *bracha* should not be recited.¹⁸
- E) If this area serves as a roof for another porch below, one should not recite a *bracha* unless the porch below is an enclosed porch.¹⁹

14. דלגבי ברכה יש להחמיר לשיעור הגדול וכמש"כ בפנים הספר הע' 38 בסופו, ועי' בפנים הספר הע' 72.

15. עי' בפנים הספר הע' 22.

16. עי' בפנים הספר הע' 23.

17. עי' בפנים הספר הע' 22.

18. עי' בפנים הספר הע' 22.

19. דאם המרפסת מסוגרת הו"ל כחדר גמור וכן שמעתי מהגרי"א פארכהיימער שליט"א וע"ע בפנים הספר הע' 31.

- F) Likewise, if the first floor belongs to (or is rented to) a different person a *bracha* should not be recited.²⁰
- G) The area at the entrance to the stairs on top does not need a *maakeh*.²¹ Obviously, if there is any concern that an infant will fall down the steps, preventive measures must be taken, but there is no requirement of a proper *maakeh* (i.e., it does not have to be ten *tefachim* high etc.).²²
- H) Many homes have an open hallway / room near the stairs. (This is commonly the case in a bi-level home where the living room is open to the stairs.) In this case, there will be an area on the upper level that is overlooking the stairs from the side. This area is subject to a *maakeh* obligation.²³
- I) Many *poskim* hold that there is only a *maakeh* obligation if the area is open to a direct drop of at least ten *tefachim*. The precise measure of ten *tefachim* is a matter of dispute amongst *poskim*. In practice, with regard to this *halacha*, a drop of approximately 30 inches or more requires a *maakeh*,²⁴ but a *bracha* should not be recited unless there is at least a drop of approximately 38 inches.²⁵
- J) Therefore, if the area that is open to the stairs below only overlooks the top few steps, where the drop does not yet reach ten *tefachim*, there is no *maakeh* obligation. However, some *poskim* hold that as long as the flight of steps in its entirety has a height of at least ten *tefachim*, it is subject to a *maakeh* obligation. Therefore, one should erect a *maakeh* without a *bracha*, but in a case of difficulty, one may be lenient.²⁶

5. STAIRCASES

See above #4 for the halachos regarding the area overlooking the stairs from the side and the area at the top of the stairs.

20. ע"י בפנים הספר הע' 58.

21. ע"י בפנים הספר הע' 47.

22. ע"י בפנים הספר הע' 48.

23. ע"י כל דינים אלו בפנים הספר הע' 22.

24. ע"י בפנים הספר הע' 38.

25. דלגבי ברכה יש להחמיר לשיעור הגדול, וע"י בפנים הספר הע' 72.

26. ע"י בפנים הספר הע' 24.

- A) There is a dispute amongst *poskim* if a proper *maakeh* is required on the sides of a staircase. One should be stringent in this matter, and build a proper *maakeh* without reciting a *bracha*. However, in a case of difficulty, one may rely on the more lenient opinion that a proper *maakeh* is not required.²⁷
- B) This *halacha* applies in most cases where the staircase is on top of another staircase. However, if the staircase is on top of a room that is used for “living purposes” (e.g., bedroom, kitchen, dining room, living room, playroom), one should be stringent and build a proper *maakeh* without a *bracha*.²⁸
- C) A *maakeh* is only required once the steps reach a height of ten *tefachim*.²⁹

6. ATTICS

- A) The *maakeh* obligation in an attic that is used for storage only is a matter of dispute amongst *poskim*. Therefore, in such a case, one should erect a *maakeh* without a *bracha*.³⁰
- B) An unfinished attic often does not have proper flooring around its perimeter. There is only the sheetrock of the ceiling below, and sometimes insulation as well. Since these are not strong enough to prevent a person from falling through, it would seem that a *maakeh* is required, but one should not make a *bracha*.

Even if the attic is framed, the studs (beams) are usually spaced too far apart from each other to constitute a proper *maakeh*. Therefore, if the attic is used occasionally, a proper *maakeh* should be erected without a *bracha*.³¹

- C) An attic that has a trapdoor (or pull-down steps), and is used occasionally, seems to be subject to a *maakeh* obligation around the perimeter of the hole.

27. ע"י כל דיני מדריגות בפנים הספר הע' 21 (ועיי"ש מה שכתבנו לגבי מעקה המדריגות שהמעקה משפע והולך כל הזמן אבל כל מדריגה ומדריגה אינו בשיפוע אלא ביושר, מה דינו אם במקום הגבוה שבו שבכל מדריגה ומדריגה הוא גבוה כשיעור אבל במקום הנמוך אינו גבוה כשיעור עיי"ש).

28. ע"י בפנים הספר הע' 21 שהבאנו דגם החזון איש דס"ל דכבש ומדריגות פטור ממעקה מ"מ באופן זה מודה לחיובא, אבל יש פוטרם גם בזה.

29. ע"י בפנים הספר הע' 38 ועיי"ש מש"כ לגבי שיעור י"ט.

30. ע"י בפנים הספר הע' 25.

31. ע"י בפנים הספר הע' 26.

However, there are some *poskim* who exempt it from a *maakeh* obligation. Nonetheless, a proper *maakeh* should be erected without a *bracha*. This applies to three sides of the perimeter, but is not required on the side that is used to enter the attic.³²

- D) If an attic is used primarily in a shelf-like manner, (i.e., to put things up or take things down), and one generally does not walk around in it, there is no *maakeh* obligation.³³

7. WINDOWS

- A) Some *poskim* hold that a window that is not raised at least ten *tefachim* from the inside floor, and is sometimes left open, requires a *maakeh*. This applies only to windows that have a drop of at least ten *tefachim* to the outside ground below.³⁴ However, many *poskim* exempt all windows from a *maakeh* obligation, and one may be lenient in this matter.³⁵
- B) Nevertheless, if there is any concern that a child might climb up and fall out the window, preventive measures must be taken. In this case, even if the window is raised ten *tefachim* from the floor, extra safeguards must be employed until one is confident that no child can fall out.³⁶

8. BUNKBEDS

- A) Bunkbeds do not have a *maakeh* obligation.³⁷
- B) Nevertheless, if there is reason for concern that someone might fall off the bed, preventive measures must be taken. For example, if the person who sleeps on the bed tends to roll over in his sleep, a bar should be installed to stop him from falling. However, the bar is not subject to the requirements of a proper *maakeh* (i.e., it does not have to be ten *tefachim* high etc.).³⁸

32. ע"י בפנים הספר הע' 22 קרוב לסופו.

33. פשוט, וע"י בפנים הספר הע' 25.

34. ע"י בפנים הספר הע' 27.

35. ע"י בפנים הספר הע' 28.

36. פשוט, וע"י בפנים הספר הע' 29.

37. ע"י בפנים הספר הע' 32.

38. פשוט, וכמש"כ בפנים הספר בכמה דוכתי עיי"ש הע' 29 ועוד.

9. CLUBHOUSES

- A) Clubhouses that are used on a regular basis for lounging or child play are subject to a *maakeh* obligation. Therefore, one should make sure that there is a proper *maakeh* that is ten *tefachim* high. However, in many cases, a *bracha* should not be recited when erecting a *maakeh* on a clubhouse. See footnote for more details.³⁹
- B) These *halachos* are relevant in a case where there is a height of at least ten *tefachim*. A floor height of approximately 30 inches and above should be included in this *halacha*.
- C) A small platform, (such as the platform at the entrance of a slide,) does not have a *maakeh* obligation.⁴⁰ As always, one must ensure that the area does not pose a hazard for children.

10. PITS

- A) If one has a pit in his yard, he is obligated to build a fence around it or to cover it. The fence must be ten *tefachim* high.⁴¹
- B) There is a dispute amongst *poskim* if a *bracha* is recited on the *maakeh* of a pit.⁴²
- C) The obligation to build a fence or cover applies to pits that are at least ten *tefachim* deep.⁴³ A pit with a depth of approximately 30 inches and above, should be included in this *halacha*, but a *bracha* should not be recited unless there is at least a depth of approximately 38 inches.⁴⁴
- D) Nevertheless, in the case of any pit that poses a strong concern that someone

39. עי' בפנים הספר הע' 31 ד"ה ויש לעיין, שכתבנו דמיסתבר דאין לברך רק אם קבועין שם הרבה, אבל כפי הרגילות שרק מטיילין שם קצת לא מקרי בית דירה ויש לתקן מעקה בלי ברכה, ועיי"ש מש"כ לענין אופן שאין בו ד' על ד', ולענין בנין עראי עי' בפנים הספר הע' 51 מה שהבאנו ממרן הגר"ח ק"ק זצוק"ל.

40. כנלענ"ד דהו"ל כסולם שאין צריך מעקה, וע"ע בפנים הספר הע' 22 מש"כ לענין מטת קומותיים.

41. עי' בפנים הספר הע' 1.

42. עי' בפנים הספר הע' 60, 61.

43. עי' בפנים הספר הע' 34, 35.

44. עי' בפנים הספר הע' 38.

might get injured *r"l* (e.g., children play there and are not careful), preventive measures must be taken. ⁴⁵

- E) If the area near the pit is not usually used, there is no *maakeh* obligation. There is a dispute amongst *poskim* as to the exact boundaries of this area. According to some, it includes any area that is within four *amos* (approximately 7 1/2 feet) of the pit. ⁴⁶
- F) If the area near the pit serves as a walkway that is used for passage only, some *poskim* exempt it from a *maakeh* obligation. ⁴⁷ However, since many *poskim* are stringent in this matter, one should build a proper fence or cover without a *bracha*. ⁴⁸

11. OUTDOOR BASEMENT STEPS/ UNDERGROUND GARAGE RAMP

- A) The area overlooking the outdoor basement steps seems to be subject to the same obligation as pits (see #10 above), and must have a fence that is ten *tefachim* high. ⁴⁹
- B) The same is true regarding the area overlooking a ramp to an underground garage. ⁵⁰

12. WINDOW WELLS

- A) Window wells seem to be subject to the same obligation as pits (see #10 above), and must have a cover or a fence that is ten *tefachim* high. However, in this case there are several mitigating factors, and some *poskim* exempt it from this obligation. ⁵¹

45. ע"י בפנים הספר הע' 37.

46. ע"י בפנים הספר הע' 16.

47. ע"י בפנים הספר הע' 10.

48. ע"י בפנים הספר הע' 11.

49. ע"י להלן בסמוך מש"כ איזה צדדים להקל לענין window wells, ובאמת יש לדון דטעמים אלו ה - שייכים גם לענין נידו"ד אבל כיון שבאמת יש לחלק קצת, ולצדד דטעמים אלו אינם מספיקים לענין נידו"ד, נראה דאין להקל בשגם עיקר טעמים אלו אינן ברורים כ"כ והבו דלא להוסיף עלה.

50. כנ"ל.

51. ע"י בפנים הספר הע' 15 מש"כ לצדד בזה ומה שהבאנו מהגר"ש קמנצקי שליט"א, וע"ע בהע' 9

- B) Nonetheless, if the area near it is used by children, it should definitely be fenced in or covered without a *bracha*.⁵²

13. POOLS

- A) According to most *poskim*, a swimming pool must be fenced in or covered with a safe cover.⁵³
- B) It is sufficient to have a fence around the pool area. The fence does not have to be put at the edge of the pool itself.⁵⁴
- C) The requirement to make a *bracha* in this case is questionable. Therefore, a *bracha* should not be recited.⁵⁵
- D) If there is any concern that a child may be able to traverse the fence (through a door etc.), additional safeguards must be employed, until one is confident that no child will be able to enter the pool area unattended.⁵⁶

14. SHULS

- A) There is a *halacha* that *shuls* are exempt from the obligation of a proper *maakeh*.⁵⁷
- B) Nonetheless, according to many *poskim*, this exemption only applies to an area that is not frequently used. Therefore, any area that is frequently used and is open to a drop of ten *tefachim*, should have a proper *maakeh*. This includes a stage by the *aron kodesh* and *bimah*. Regarding pits or window wells, there is an additional *halachic* consideration that would require a

שהבאנו מהגר"ש פעלדער שליט"א איזה סברא להקל, ואמר כן לגבי נידון דידן ובצירוף מה שהבאנו משמו הע' 16 שאינו חייב רק במקום שהולך סמוך ממש לשפת הבור. וע"ע בהערות הג"ר אליהו לויין שליט"א שצירף להסכמתו עוד סברא להקל. ולענ"ד אחרי כל הטעמים שנאמרו בזה עדיין לא מצאתי בזה צד היתר ברור שיסמוך בזה הנפש היפה, והמעייין יבחור.

52. דקטנים לא מזדהרי, וצריך לסלק היזיקא ועי' בפנים הספר הע' 15.

53. עי' בפנים הספר הע' 19.

54. עי' בפנים הספר הע' 19.

55. עי' בפנים הספר הע' 19.

56. עי' בפנים הספר הע' 20.

57. עי' בפנים הספר הע' 18.

proper fence or cover, even in a *shul*.⁵⁸ (See #10 and #12 above for the relevant *halachos*.)

C) A *bracha* should not be recited on a *maakeh* in a *shul*.⁵⁹

15. SCHOOLS

A) A rooftop of a school building that is used on a regular basis for a school function, (e.g., child play) requires a *maakeh*. If it's on top of a dining room, a *bracha* should be recited. If it's on top of other rooms (e.g., classrooms), a *bracha* should not be recited.⁶⁰

B) A stage used for shows and performances is exempt from a *maakeh* obligation according to some *poskim*.⁶¹

16. STORES/OFFICES

Stores and offices are subject to the obligation of *maakeh*, but a *bracha* should not be recited.⁶²

17. TIMING OF MAAKEH OBLIGATION

A) There is a dispute amongst *poskim* as to when the obligation of erecting a *maakeh* begins. Some *poskim* hold that as soon as the home is ready for use, one is obligated to erect a *maakeh*, even if he did not yet move in. However, many *poskim* hold that the obligation of *maakeh* does not begin until one moves into the house and one may be lenient in this matter.⁶³

B) If one erects a *maakeh* before moving in, he may say a *bracha* at that time, but he should preferably try to at least eat one meal there.⁶⁴

58. ע"י בפנים הספר הע' 18 דגם לדעת החזו"א דס"ל דגג ביהכ"נ וכל מקום גבוה שבו פטור, מ"מ מודה לענין בור דחייב, אבל יש פוסקים גם בזה עיי"ש.

59. ע"י בפנים הספר הע' 18.

60. ע"י בפנים הספר הע' 18 קרוב לסופו.

61. ע"י בפנים הספר הע' 30.

62. ע"י בפנים הספר הע' 18 בסופו.

63. ע"י כ"ז בפנים הספר הע' 68.

64. ע"י ב פנים הספר הע' 68 בשם הגריש"א.

- C) One does not have the obligation of *maakeh* until he acquires ownership of the house. As such, if he erects the *maakeh* before he acquires ownership, a *bracha* should not be recited. ⁶⁵

18. THE MAAKEH STRUCTURE (HEIGHT, STRENGTH, ETC.)

- A) A *maakeh* should preferably be 40 inches high (or at least 382/3 inches high). ⁶⁶
In a case of difficulty, one can rely on a *maakeh* that is 36.15 inches high. ⁶⁷
- B) In a case where the *maakeh* obligation itself is subject to dispute amongst the *poskim* (e.g., porches), one can rely on a *maakeh* of 36.15 inches, although it is always preferable to have a *maakeh* of 40 inches. ⁶⁸
- C) According to most *poskim*, a *maakeh* does not have to be taller than the height of the area that the *maakeh* is servicing. For example, if one has a porch that is 30 inches high, the *maakeh* only needs to be 30 inches high. ⁶⁹
- D) If there is any concern that a child might climb over the *maakeh* (or stand on a chair, table, etc. near the *maakeh* and fall over), additional safeguards must be employed until one is confident that no child can traverse the *maakeh*. ⁷⁰
- E) A *maakeh* must be strong enough so that it will not fall when a person leans on it. ⁷¹
- F) If a gate with spindles is being used as a *maakeh*, the spindles must be close

65. ע"י בפנים הספר הע' 68.

66. ע"י בפנים הספר הע' 72.

67. ע"י בפנים הספר הע' 73.

68. ע"י בפנים הספר הע' 31 מש"כ בשם המשנה הלכות, והגרי"א פארכהיימער שליט"א.

69. דבכה"ג ממה נפשך פטור, דאם אין בזה שיעור י' טפחים אין חיוב מעקה כלל, דחיוב מעקה הוא רק באופן שיש חשש נפילה של י' טפחים. אלא שהיה אפשר לדון דלאחר שקבע בו מעקה נמוכה כזה הרי בצירוף גובה המעקה יש כאן נפילה של י' טפחים אפילו לפי שיעור הגדול, ע"י בפנים הספר הע' 39 מש"כ בזה והבאנו דעת כמה פוסקים דאין צריך לחוש לזה. עוד היה אפשר להחמיר מטעם אחר דאולי שיעור זה הוא של י' טפחים עוצבות אבל גובה המעקה הרי צריך להיות י' טפחים שוחקות וכמש"כ בפנים הספר הע' 71, וע"י בפנים הספר הע' 74 שהבאנו הכרעת האחרונים להקל לגבי חשש זה.

70. פשוט דצריך לסלק היזיקא.

71. שו"ע חו"מ סי' תכ"ז סעי' ה'.

enough that a child cannot fall between them. The same is true with regard to rods that run horizontally. ⁷²

- G) If spindles or rods of an existing gate are spaced three *tefachim* apart from each other, one should fix the *maakeh* and say a *bracha*, (provided that it is in a place that is subject to a *bracha* requirement). If the space is smaller than three *tefachim*, but large enough for a child to fit through, he should fix it without a *bracha*. ⁷³

Note: The precise measure of three *tefachim* is a matter of dispute amongst *poskim* and varies from approximately 9-11.5 inches. In practice, one should only say a *bracha* if he is closing up a space of approximately 11.5 inches. ⁷⁴

19. MAAKEH INSTALLATION

- A) According to some *poskim*, one only attains the *mitzva* of *maakeh* if he installs the *maakeh* after the house is already built. ⁷⁵
- B) Additionally, some *poskim* hold that one should not have a non-Jewish worker build the *maakeh*. ⁷⁶
- C) Nevertheless, if one did install the *maakeh* before the house was finished, or if a non-Jew built it, he does not have to dismantle the *maakeh* and rebuild it. ⁷⁷
- D) A Jewish worker can act as a *shaliach* (agent) for the owner, although it is preferable for the owner to do it himself. ⁷⁸
- E) There is a dispute amongst the *poskim* whether these *halachos* regarding construction of a *maakeh* apply to pits. Since many *poskim* hold that they are

72. ע"י בפנים הספר הע' 75 ועיי"ש שכל זה אפילו באופן שאין קטנים יכולים לעלות לשם, ואין קטנים נמצאים שם.

73. ע"י בפנים הספר הע' 75.

74. כנלענ"ד להחמיר לשתי השיטות בענין השיעורים.

75. ע"י בפנים הספר הע' 67.

76. ע"י בפנים הספר הע' 62.

77. ע"י בפנים הספר הע' 62.

78. ע"י בפנים הספר הע' 65.

relevant to pits, it is recommended to be stringent in this matter.⁷⁹ It would seem that the same applies to the cover of a pit as well.⁸⁰

20. BRACHA ON A MAAKEH

- A) The *bracha* on the construction of a *maakeh* is: **אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעשות מעקה**.⁸¹
- B) There is a dispute amongst *poskim* whether the *bracha* should be said before beginning the construction of the *maakeh*, or before the completion of the *maakeh*. When following the latter opinion, a significant portion of the *maakeh* should be left to be finished after the *bracha*.⁸²
- C) According to many *poskim*, if construction of the *maakeh* will take more than one day, it is best to follow the latter opinion, and only recite the *bracha* on the last day before completing the *maakeh*.⁸³
- D) The *bracha* of **שהחיינו** is not recited on a *maakeh*. However, it is proper for one to say a **שהחיינו** on something else (e.g., a new garment) and exempt the *maakeh* as well, especially if he is fulfilling the *mitzvah* of *maakeh* for the first time in his life.⁸⁴
- E) As mentioned above, there is a dispute amongst *poskim* if a *bracha* is recited on the *maakeh* of a pit.⁸⁵

21. RAISING MAAKEH HEIGHT

- A) One who has a *maakeh* that is not ten *tefachim* high, must raise it, and a

79. ע"י בפנים הספר הע' 61 (ובחלק הסימנים סי' א' באריכות) שדעת רוב פוסקים דגם לענין בור יש מצות עשה, ולפי"ז נראה דדינים אלו שייכים גם לגבי בור.

80. ע"י בפנים הספר הע' 60.

81. וע"י בפנים הספר הע' 61 דיש אומרים שאם השליח עושה מעקה הוא מברך על עשיית מעקה, ויש אומרים דבכל אופן המנהג לברך לעשות מעקה.

82. ע"י בפנים הספר הע' 61 בסופו.

83. ע"י בפנים הספר הע' 61 בסופו.

84. ע"י בפנים הספר סוף הע' 61 (והבאנו שם דלגבי שליח יל"ע בבית"ל [סי' תרמ"א ד"ה לעצמון עיי"ה]).

85. ע"י בפנים הספר הע' 60, 61.

bracha should be recited (provided that it is in a place that is subject to a *bracha* requirement).⁸⁶

- B) If the *maakeh* is already approximately 30 inches high, he should raise it to the proper height, but a *bracha* should not be recited.⁸⁷

22. SWITCHING OR REAFFIXING A MAAKEH

- A) If one is switching a *maakeh* for a new one, the *halacha* regarding a *bracha* is as follows:

If a *bracha* wasn't recited on the original *maakeh*, a *bracha* should be recited on the new one. If a *bracha* was recited on the original *maakeh*, there is a dispute amongst *poskim* if a *bracha* should be recited on the new one.⁸⁸

- B) If one dismantles a *maakeh*, and then reaffixes the same *maakeh*, the *halacha* is as follows:

According to most *poskim*, if a *bracha* was not recited when the *maakeh* was originally erected, a *bracha* should be recited when it is reattached. If a *bracha* was originally recited, a *bracha* should not be recited when it is reattached.⁸⁹

- C) In any case, if one took a prolonged break (i.e., overnight) between dismantling and erecting the *maakeh* (whether it's a new one or the same one), a *bracha* should be recited.⁹⁰

- D) Likewise, if the *maakeh* fell down, one should say a *bracha* when he re-erects the *maakeh*.⁹¹

86. דק"ל דהמעקה צריך להיות גבוה י"ט. ועי' בפנים הספר הע' 1 דלענין מעקה הבור (לפי השיטות דס"ל דמברכין על מעקה הבור) אולי יש לחשוש לשיטת הראשונים דסגי בגובה שלשה טפחים ואם כבר יש לו גובה זה אין לברך על מה שמגביה אותו, וצ"ע.

87. עי' בפנים הספר הע' 79.

88. עי' בפנים הספר הע' 80.

89. עי' בפנים הספר הע' 80.

90. עי' בפנים הספר הע' 80.

91. עי' בפנים הספר הע' 80.

23. RESPECT FOR MAAKEH

- A) According to some *poskim*, a *maakeh* is considered a “*mitzvah* article”, and one may not treat the *maakeh* in a disgraceful manner (e.g., trampling on the *maakeh*).⁹²
- B) It is permissible to use the *maakeh* for regular household usages (e.g., draping wet laundry over the *maakeh*).⁹³
- C) According to some *poskim*, the concept of *הידור מצוה* (adorning a *mitzva*) applies to a *maakeh* as well.⁹⁴ *הידור מצוה* can be fulfilled by enhancing the appearance of the *maakeh* and / or strengthening the structure of the *maakeh* (more than the minimum requirement, see above #18 - F).⁹⁵
- D) According to many *poskim*, these *halachos* of respect also apply to the *maakeh* of a pit, and it would seem that they apply to the cover of a pit as well.⁹⁶

24. AREA LACKING A MAAKEH

If one moves into a house, and did not yet attend to its *maakeh* obligations, he should close off any rooms/areas that require a *maakeh*. He should refrain from using them until a proper *maakeh* is installed.⁹⁷

25. LANDLORD/TENANT

- A) If a house is rented out, the tenant has the obligation of *maakeh*.⁹⁸
- B) Most *poskim* hold that a tenant has the obligation of *maakeh* even if he is

92. ע"י בפנים הספר פ"ה סעיף ט' שהבאנו כן מהשבלי הלקט ועיי"ש בהע' 76 דברי הפוסקים בזה, וע"ע בקונטרס שיח המעקה בראש הספר תשובה א'.

93. ע"י בקונטרס שיח מעקה בראש הספר תשובה ד', והובא בקצרה בפנים הספר הע' 76. וע"ע בהע' 78 שכתבנו להסתפק דאולי רק לדורך על המעקה הוי דרך בזיון אבל לעמוד על המעקה לאיזה צורך מותר דהוי דרך השתמשות ולא גרע מתליית כביסה לייבש, וצ"ע.

94. ע"י בקונטרס שיח מעקה בראש הספר תשובה ב', והובא בקצרה בפנים הספר הע' 76.

95. ע"י בקונטרס שיח מעקה בראש הספר תשובה ג' דגם חיזוק המעקה בכלל הידור מצוה, והובא בקצרה בפנים הספר הע' 76.

96. ע"י בפנים הספר הע' 77, וע"ע בהע' 78 מש"כ להסתפק לגבי דריכה על הכיסוי אם חשיב דרך בזיון או דילמא שאני כיסוי דאורחיה בכך.

97. ע"י בפנים הספר הע' 6.

98. ע"י בפנים הספר הע' 50.

renting for less than thirty days. However, in such a case he should not say a *bracha* on the *maakeh*.

- C) If a tenant is renting for more than thirty days, he is definitely obligated, and a *bracha* should be recited (provided that it is a place that is subject to a *bracha* requirement). He should erect the *maakeh* immediately when he moves in.⁹⁹
- D) A tenant has an obligation of *maakeh* whether the landlord is Jewish or not. However, in the case of a non-Jewish landlord, the *bracha* requirement is questionable, and therefore a *bracha* should not be recited.¹⁰⁰
- E) In a motel or a vacation house which is usually rented for a few days at a time, the landlord has the obligation of *maakeh*. In this case, it seems that the renter does not have an obligation of *maakeh*. Nonetheless, if there are any dangerous areas, the renter must employ the necessary safeguards.¹⁰¹
- F) According to most *poskim*, the tenant may dismantle the *maakeh* and take it with him upon the conclusion of the lease.¹⁰²

26. DECLARATION UPON BUILDING A HOUSE

When one builds a house, he should verbally declare at the start that he is building the house for the sake of Hashem. His intention should be that through having a spacious dwelling for all his needs, he will be able to daven and learn *Torah* with serenity, and also fulfill *mitzvos* such as *hachnosas orchim*.¹⁰³

99. עי' בפנים הספר הע' 51.

100. עי' בפנים הספר הע' 54.

101. עי' בפנים הספר הע' 52.

102. עי' בפנים הספר הע' 50.

103. ספר מזוזות ביתך (למרח"ק זצ"ל) [סי' תכ"ז שעה"צ סק"י] בשם ספר מעורר ישנים בשם הזוה"ק פ' תזריע [נ.], ומבואר שם בזוה"ק דצריך להזכיר דבר זה בפיו עייש"ה. ונראה דמי שלא הזכיר זה בתחילת הבנין יכול להזכירו כל זמן שלא נגמר הבנין עיי"ש בזוה"ק דמשמע דכל שחלקו נעשית בקדושה סגי עייש"ה. ולפי"ז נראה דגם לאחר שנגמר עדיין אפשר להזכירו אם הוא קודם שקבע המעקה, והביאור בזה עפ"י מה שביארנו בהקדמה להספר דהמעקה הוי חלק מצורת הבנין של הבית הישראלי, וא"כ עדיין הוי לפני גמר הבנין ודו"ק.